

Nadýmání patří mezi nejběžnější zažívací obtíže, se kterými se v průběhu života můžeme setkat. Dokáže tedy potrápiti i děti, a to již od kojeneckého věku. Tehdy je často spojováno s tzv. kojeneckými kolikami. U starších dětí se setkáváme s nadýmáním především vzhledem k měnícím se stravovacím návykům a všeobecným změnám životního stylu, z nichž nejdůležitější je omezení pohybových aktivit, kdy děti tráví stále více času před televizí či u počítačových her. Přečtěte si několik rad a informací o tom, co vše udělat pro spokojená břicha našich nejmenších.

Proč miminka/dítě trpí nadýmáním?

Přítomnost plynů v trávicí trubici je zcela normálním jevem, dostávají se do ní nejčastěji polykáním vzduchu, vznikají jako přirozený produkt trávení, ale např. i vylučováním z krve stěvnou stěnou. Pokud je narušena rovnováha mezi jejich tvorbou a jejich odchodem, pak vzniká problém, který se projeví buď nadměrným odchodem plynů (flatulence), nebo nadýmáním (meteorismus). Tento typ zažívacích potíží může také vznikat v důsledku přecitlivělosti na některé potraviny, mohou je způsobovat nekompletně vstřebané sacharidy v tenkém střevě, změněná střevní mikroflóra, porucha břišních svalů, zánět v oblasti zažívacího traktu a v neposlední řadě k problémům přispívá snížená pohybová aktivita dětí. U kojenců souvisí potíže s nadýmáním také s nezralostí jejich trávicího ústrojí, který si v prvních 3 měsících teprve zvyká na život mimo tělo maminky.

Jak poznám, že moje miminko/dítě trpí nadýmáním?

U malých dětí, které ještě nemluví, je projevem neklidu a pláče, který se projevuje přibližně 30 minut po krmení, potíže s usínáním a spánkem (viz oddíl Kojenecké koliky). Větší dítě trpící nadýmáním si stěžuje na pocit plnosti, sytosti, nafouknutí břicha a bolesti, objevuje se škrundání v břiše nebo časté říhání a škytavka, může docházet i k bolesti na hrudníku a pocitu na zvracení.

Kojenecké koliky

Samostatnou kapitolou spojenou s nadýmáním představují tzv. kojenecké koliky. Koliky se vyskytují u kojenců a obvykle do 4. měsíce věku ustoupí. Jedná se o stav neklidu a nezišitelného pláče, objeví se napínání břicha, přitahování nožiček k bříšku, zarudnutí v obličejí. Kolika vzniká náhle bez jednoznačné příčiny u prospívajícího dítěte, z plného zdraví, a často končí odchodem větrů. Platí, že miminko s kolikou může trpět nadýmáním, ale miminko s nadýmáním nemusí nutně trpět kolikou. U malého procenta kojenců může být příčinou potíží alergie na bílkovinu kravského mléka (ABKM).

Pokud vaše miminko trpí kojeneckými kolikami, mohou jemu i vám pomoci následující opatření:

- dbejte na správnou techniku kojení či krmení z lahvičky, nechte vždy dítě odříhnout po pití
- zajistěte miminku klidné domácí prostředí (omezte četnost pochůzek, návštěv, hluk, telefonáty)

- při neklidu vyzkoušejte níže uvedené tišící techniky
- upravte režim krmení – večerní krmení by mělo probíhat mezi 22–24 hodinou, zkuste omezit kontakt v noci, nekrmte ve spánku, při probuzení se pokuste o zklidnění místo krmení přebalením, jestliže kojeneček ve věku 3 týdnů dostatečně přibývá na váze, prodlužujte intervaly nočního krmení, naučte miminko rozlišovat denní a noční režim
- nemají-li režimová opatření efekt, doporučuje se zkusit dietní léčbu, která spočívá u kojenečích dětí v přísné bezmléčné dietě maminky, event. bez vajec, pšenice, ořechů, u uměle živěných dětí v náhradě běžné umělé výživy terapeutickými preparáty pro léčbu alergie na bílkovinu kravského mléka (tedy ne tzv. preventivními HA formullemi) – zklidnění by se mělo dostavit do 48 hodin
- je popisováno i příznivé působení probiotik
- u dětí do 6 měsíců není prokázán jednoznačný efekt podávání čajů, které mají snižovat nadměrnou plynatost, může je pít kojící maminka
- můžete miminku podávat léky s obsahem simetikonu na snížení plynatosti, které usnadní odříhnutí po jídle a vstřebávání plynů ve střevě

Osvědčené tišící metody při kojenecké kolice

- Chování, nošení v šátku, kolébání, houpání v kočárku
- Zpívání, broukání, tiché mluvení
- Těsné zabalení do zavinovačky i s ručičkami
- Úlevové polohy
 - na bříšku na předloktí tzv. na „tygřika“
 - v klubičku – zádička na břiše matky, její ruce pod kolínky
 - na bříšku na kolenou matky nebo na lůžku, hlazení miminka po zádech, jemné poplácávání po zadečku
- Teplý obklad – nahřátá plenka na bříško
- Teplá koupel – pozor, nikdy kombinace teplé koupele a obkladu

- **Monotónní zvuk v pozadí – puštění vysavače, pračky ve vedlejší místnosti**
- **Masáž břicha – hladíme po směru hodinových ručiček kolem pupíku, máte-li dítě položené před sebou**

Nikdy s dítětem netřeste – mohlo by dojít k poškození mozku!

Co mohu udělat sám?

Jak nadýmání u dětí předcházet?

Trpí-li dítě často bolestmi břicha v souvislosti s nadýmáním, je třeba zamyslet se nad případnými změnami životního stylu s důrazem na pravidelnost stravovacího režimu a dostatek pohybu. Patříčná pozornost je samozřejmě na místě při sestavování jídelníčku.

Režimová opatření: zvýšení pozornosti při jídle k omezení polykání vzduchu, podávání menších porcí častěji za den, zvýšení pohybové aktivity.

Dietní opatření – omezení potravin a nápojů, které působí nadýmavě: pečivo, chléb, cibule, celer, mrkev, kapusta, luštěniny, květák, brokolice, meruňky, švestky, džusy, pšeničné klíčky, kvasnice, škrob. Dále mléko a mléčné produkty při snížené schopnosti štěpit mléčný cukr – laktózu (to není obvyklé v kojeneckém a batolecím věku – objevuje se později, nejdříve po odstavení dítěte, spíše ale ve školním věku). Je vhodné vyřadit i některé cukry obsažené v nápojích, cukrovinkách a žvýkačkách, tj. fruktóza, manitol, sorbitol, xylitol (žvýkání se též doporučuje omezit kvůli polykání vzduchu), nápoje sycené oxidem uhličitým.

Léky a další přípravky pro zmírnění nadýmání

Doplňující možností ke zmírnění potíží s nadýmáním jsou léky a prostředky proti nadýmání.

V lékárně můžete zakoupit volně prodejné léky na snižování množství plynu v trávicím ústrojí s obsahem simetikonu, například ve formě kapek pro miminka či v rozpustných plátcích pro děti od 4 let, dále přípravky na ovlivnění mikroflóry střeva (prebiotika, probiotika) nebo další preparáty s obsahem máty peprné, například bylinné čaje.

Kdy je nutné vyhledat lékaře?

Návštěvu lékaře neodkládejte při náhle se vyskytující zvýšené plynatosti se zástavou odchodu plynů a stolice, zvláště ve spojení se zvracením. Dále je kontrola u lékaře nutná, doprovázená-li bolestí břicha teplota nebo ruší-li bolest oblíbené aktivity dítěte.

Pamatujte si

1. Nadmutí a zvýšená plynatost je nejčastěji způsobena nevhodným složením stravy a špatnými stravovacími návyky.
2. Upravte stravovací návyky, vyřadte problematické potraviny, na jídlo mějte vždy dostatek času.
3. Každé dítě by mělo mít dostatek pohybu, při potížích můžete pomoci i krátkou procházkou.
4. Můžete vyzkoušet dostupné léky na snížení plynatosti.
5. V případě kojeneckých kolik uplatňujte režimová opatření. Jestliže jsou bez efektu, je možné na 2–3 dny vyzkoušet u maminky bezmléčnou dietu, a pokud se miminko zklidí, pokračovat v ní.